

Světový den boje proti hepatitidě: Jak Praha zvládla loňskou epidemii a proč je právě teď čas na druhou dávku očkování?

24.7.2026 - Petra Batók | Hygienická stanice hlavního města Prahy - Hygpraha.cz

Světový den boje proti hepatitidě si připomínáme každoročně 28. července. Pro Prahu má tento významný den letos obzvlášť silný význam, v živé paměti totiž stále máme loňský rok 2025, kdy hlavní město zasáhla největší epidemie virové hepatitidy A za poslední desetiletí. Infekce tehdy tvrdě zasáhla životy stovek Pražanů a ukázala nám, jak nepředvídatelný a nebezpečný tento virus dokáže být.

Díky masivním protiepidemickým opatřením, rychlé koordinaci aktivit s pražským magistrátem a neziskovými organizacemi a rozsáhlé informační kampani se šíření nákazy nakonec podařilo stabilizovat a dostat pod kontrolu. Přestože čísla od konce loňského roku setrvale klesají, virus v Praze ještě neřekl své poslední slovo. Statistiky jasně ukazují, že ostražitost je stále na místě a boj s nákazou nekončí.

„Situace se stabilizuje a od letošního Nového roku evidujeme setrvalý pokles. Nicméně počty registrovaných onemocnění, na kterých se v těchto měsících pohybujeme, stále není normální stav. Za standardní situaci považujeme stav, kdy evidujeme pouze jednotky případů měsíčně, převážně importovaných ze zahraničí. Současný pokles musíme stále vnímat s respektem a opatrností,“ doplňuje k epidemiologické situaci **MUDr. Martina Marešová, ředitelka protiepidemického odboru HSHMP.**

Letošní čísla: Trend klesá, virus však nezmizel

Při srovnání prvních pololetí je zřejmé, že situace se vyvíjí k lepšímu, ačkoliv absolutní čísla vyžadují správnou interpretaci:

- První pololetí 2025: 242 nemocných (epidemie se v té době teprve rozbíhala k podzimnímu říjnovému vrcholu, kdy bylo zaznamenáno rekordních 297 případů za jediný měsíc).
- První pololetí 2026: 301 nemocných.

Ačkoliv je letošní pololetní číslo o něco vyšší než to loňské, jde o zcela odlišný trend. Zatímco loni na jaře a v létě počty nakažených raketově stoupaly každým týdnem, letošní čísla představují postupný doběh loňské vlny a křivka má od začátku roku stabilně sestupnou tendenci.

Důležitou zprávou také zůstává, že hepatitida A není banální onemocnění, které lze přejít mávnutím ruky. Průběh může být velmi závažný, zejména u starších osob či pacientů s přidruženými chorobami. Statistiky úmrtnosti mluví jasně: v roce 2025 zemřelo v souvislosti s VHA v Praze 16 osob, v letošním roce evidujeme 2 úmrtí.

Neuvěřitelný nápor na hygieniky: Tisíce rozhodnutí a tisíce dávek vakcín

Zvládnutí loňské epidemické vlny stálo pražské hygieniky obrovské úsilí. Běžně se ročně v souvislosti s hepatitidou A vydávají řádově desítky rozhodnutí. Rok 2025 však přinesl extrémní zátěž, která se promítla do konkrétních čísel v terénu:

- **8 154 vydaných rozhodnutí** k hepatitidě A na HSHMP (zahrnujících lékařské dohledy, zvýšené dozory či opatření v dětských a jiných kolektivech).
- **5 277 aplikovaných dávek mimořádného postexpozičního očkování**, které loni pražští hygienici zajišťovali přímo pro lidi, kteří se dostali do bezprostředního kontaktu s nakaženými.

Apelujeme: Nezapomněli jste na druhou dávku očkování?

Jedinou spolehlivou a skutečně dlouhodobou ochranou před žloutenkou A je očkování. Během loňské epidemie se nechaly naočkovat tisíce Pražanů. Pokud patříte mezi ně, máme pro vás zásadní sdělení: **právě teď nastává čas na dokončení očkovacího schématu!**

- **První dávka** vakcíny poskytuje rychlou, ale pouze dočasnou ochranu před onemocněním.
- **Druhá (posilovací) dávka** se aplikuje s odstupem **6 až 18 měsíců** (v závislosti na typu použité vakcíny) po první dávce. Teprve tato druhá dávka vybuduje v těle spolehlivou, **dlouhodobou ochranu na dalších 25 až 30 let, někdy i delší.**

Pokud jste tedy první očkování absolvovali během loňské kritické vlny onemocnění, váš čas pro přeočkování nastal právě teď. Zkontrolujte si své očkovací průkazy, případně se spojte se svým praktickým lékařem a získejte kvalitní dlouhodobou ochranu, která vás ochrání třeba i na cestách.

Lidé si očkování proti žloutence často spojují pouze s cestami do rozvojových zemí nebo exotických destinací. To je však velký omyl. Virus hepatitidy A je velmi odolný vůči vnějšímu prostředí i teplotám a k nákaze může dojít mnohem snadněji, než si myslíme.

„Očkování proti hepatitidě A by mělo být naprostým základem pro každého cestovatele, a to i v případě, že plánuje pouze letní dovolenou v Evropě nebo aktivní pobyt v tuzemsku. K přenosu viru stačí kontaminovaná voda, kostka ledu v nápoji, nedostatečně omyté ovoce, mořské plody nebo prostý kontakt s povrchem, kterého se před vámi dotkl nakažený člověk. Spoléhat na to, že v evropských letoviscích riziko nehrozí, se rozhodně nevyplácí. Očkování je tou nejjednodušší pojistkou, jak si nenechat zkazit dovolenou ani návrat domů,“ upozorňuje **MUDr. Martina Marešová.**

Prevence funguje, pokud v ní nepolevíme

Zkušenosti z roku 2025 nám ukázaly, že v boji proti infekčním nemocem jsme úspěšní jen tehdy, když táhneme za jeden provaz. Klíčem k útlumu epidemie byla koordinovaná spolupráce při protiepidemických opatřeních. Stejně důležitá je však i osobní odpovědnost každého z nás.

Nezapomínejme proto na důkladnou hygienu rukou. Mýdlo, teplá voda nebo alkoholový dezinfekční gel po použití toalety nebo před jídlem jsou naprostým základem, který nás chrání před takzvanou „nemocí špinavých rukou“.

Chraňte své zdraví, zdraví svých blízkých a dokončete své očkování včas. Má to smysl.

Co byste měli vědět o žloutence A?

Virová hepatitida A, lidově označovaná jako „nemoc špinavých rukou“, je akutní virové infekční onemocnění, které postihuje játra. Na rozdíl od hepatitidy B a C sice nepřechází do chronického stadia, ale její průběh může být velmi vážný a vyžaduje hospitalizaci.

1. Jak se přenáší?

Nakažený člověk vylučuje virus stolicí ještě předtím, než se u něj objeví první příznaky. K nákaze

nejčastěji dochází:

- **Fekálně-orální cestou:** Nejčastější způsob. Virus se do těla dostává ústy – typicky neumytýma rukama po použití toalety, dotykem kontaminovaných povrchů (madla v MHD, kliky, nákupní košíky, peníze) nebo podáním ruky.
- **Kontaminovanou vodou a potravinami:** Požitím vody znečištěné fekáliemi, konzumací kostek ledu z neproověřené vody nebo špatně omytého ovoce/zeleniny.

2. Jak se projevuje?

Inkubační doba je dlouhá (**15 až 50 dní**). Nemoc se rozvíjí ve dvou fázích:

- Zpočátku připomíná chřipku. Objevují se zvýšené teploty až horečky, únava, bolesti hlavy, svalů, kloubů a zažívací potíže (nevolnost, zvracení, tlak pod pravým žebrem).
- Později dochází k zežloutnutí očního bělma a kůže (žloutenka). Moč nápadně ztmavne (barva černého čaje) a stolice naopak zesvětlá (až do šedobílé barvy).

3. Jak se léčí?

Na žloutenku A **neexistuje specifický lék** (antivirotikum). Léčba je symptomatická a vyžaduje přísnou disciplínu:

- **Hospitalizace:** Každý pacient s diagnózou VHA má být izolován na infekčním oddělení nemocnice.
- **Přísný klid na lůžku:** Fyzická námaha játra extrémně zatěžuje.
- **Jaterní dieta:** Zákaz smažených, tučných a kořeněných jídel.
- **Absolutní zákaz alkoholu:** Alkohol játra přímo poškozuje a je striktně zakázán jak během léčby, tak po celou dobu mnohaměsíční rekonvalescence.
- **Podpůrná léčba:** Užívají se vitamíny a léky na podporu obnovy jaterních buněk (hepatoprotektiva).

<https://www.hygp Praha.cz/svetovy-den-boje-proti-hepatitide-jak-praha-zvladla-lonskou-epidemii-a-proc-je-prave-ted-cas-na-druhou-davku-ockovani>